

VELDBRANDE EN LEWENDEHAWE : VETERINÊRE RIGLYNE

Veldbrande kan dikwels groot gebiede raak en honderde of duisende lewendehawe kan ernstig beseer word of hul lewens verloor.

Tydens die nadraai is spoedeisende en gepaste verstandige optrede noodsaaklik om beide verliese en dierelyding tot 'n minimum te beperk. Diegene wat boere behulpsaam is en vee-eienaars moet as 'n span saamwerk om die beste uitkomst te behaal. Indien die betrokke gebied 'n Rampbestuursplan en -span in plek het, is dit die beste manier om reaksies te koördineer. Indien daar nie so 'n plan is nie, behoort 'n Rampbestuursplan vir die gebied ingestel te word vir toekomstige gebruik.

Vir vee hang die prognose af van die erns van die brandwonde en dit is noodsaaklik om die assessering van die betrokke diere op 'n sistematiese wyse te doen. Gebaseer op navorsing wat in Australië gedoen is, behoort diere in drie groepe ingedeel te word.

Diere wat lig of matig geraak is

Dié diere sal maklik en normaal asemhaal, met min of geen hoes of kortasemheid nie. Die diere sal maklik kan loop en normaal kan eet en drink. Hare of wol mag geskroei wees en die vel mag slegs liggies geskroei wees (eerstegraadse brandwonde) oor beperkte gedeeltes van die liggaam. Dié matige, oppervlakkige brandwonde kan behandel word en indien diere goeie sorg, skuiling, voer en water kry, is die prognose baie goed.

Matig geaffekteerde gevalle

Dié diere mag kortasem wees, swaar asemhaal en hoes, maar nog steeds daartoe in staat wees om te loop, te staan en te vreet en drink. Hulle mag meer ernstige wonde (tweedegraadse wonde) oor groter gedeeltes en reaktiewe onderhuidse swelling toon. Die vel op die diere se pote mag matig geaffekteer wees of glad nie. Hoewe kan moontlik 'n mate van skade toon. As dié diere behoorlik behandel en versorg word tot hul op die pad na volkome herstel is, is hul prognose goed. Die besluit om diere meer intensief te behandel moet geneem word met inagneming van sekere faktore. Die getal diere, die beskikbaarheid van gepaste medikasie, die aantal verantwoordelike persone wat beskikbaar is om daaglikse evaluasies en behandelings uit te voer, die koste wat betrokke is en die waarde van die diere is alles faktore wat in ag geneem moet word. Skade aan speenopenings kan daartoe lei dat vroulike diere in die toekoms nie daartoe in staat sal wees om kalwers, lammers of boklammers te voed nie.

Diere wat ernstig geraak is

Dié groep sal gewoonlik ernstige asemhalingsprobleme toon en hoes weens die inasem van rook en/of nie kan loop, vreet of drink nie. Daar mag ernstige (derdegraadse) brandwonde oor verspreide areas wees, terwyl ernstige brandwonde op die laer bene 'n besonder slegte teken is.

Aangesien die prognoses in dié gevalle swak is, selfs met besonder goeie behandeling, word rasionale en menswaardige genadedood aanbeveel om 'n einde aan lyding te bring.

Behandeling

Die toewysing van gevalle aan dié drie kategorieë is noodwendig ietwat subjektief en dit moet gemaak word met inagneming van die diere sowel as die eienaars se beste belange.

Die getal diere, die beskikbaarheid van gepaste medikasie, die aantal verantwoordelike persone wat beskikbaar is om daaglikse evaluasies en behandelings uit te voer, die koste wat betrokke is en die waarde van die diere is alles faktore wat in ag geneem moet word.

Diere wat nie op behandeling reageer nie moet moontlik na 'n laer kategorie toegewys word.

Behandelings sal onderhewig wees aan die besluite van veeartse, maar die volgende mag van hulp wees:

- Vir ligte tot matige brandwonde moet aktuele versagmiddels, rome, wondsalf of antiseptiese middels oorweeg word. Vir ernstige wonde in baie waardevolle diere word geregistreerde produkte aanbeveel.
- Sistemiese antibiotika word sterk aanbeveel vir alle gevalle waar die longe beskadig is, of waar 'n sekondêre infeksie 'n gevaar is. Baie lewens kan so gespaar word. Analgetika kan waar moontlik ingespan word om die ernstige pyn wat deur brandwonde veroorsaak word, te verlig. As 'n dier wat met analgetika behandel is doodgaan, kan die karkas egter 'n bedreiging vir aasvoëls inhou en daarom moet daar op 'n veilige manier van die karkas ontslae geraak word.

Ondanks oënskynlike swak prognoses, kan sommige van die diere herstel as hulle goed versorg word en die gepaste behandeling ontvang. Dit sluit beskermde verbande, antiseptiese middels, beddegoed, kos en water in. Die hoef kan weer binne 'n paar weke vorm, hoewel dit tot 'n mate misvorm mag wees.

Noodslagting

Slegs lewendehawe wat aan die Vleisveiligheidsregulasies voldoen in terme van die vereistes vir die aanvaarding van diere vir noodslagtings, mag vervoer word. Erg beseerde en onvanpaste diere mag onder geen omstandighede na abattoirs vervoer word nie, aangesien dit tot onnodige lyding en verwerping by die abattoir sal lei. Konsulteer vooraf met die naaste abattoir om te bepaal of lewendehawe gepas is vir slagting.